

“EL” FI - “LA” FI

La majoria dels noms de cosa han estat atribuïts al mateix gènere (masculí o femení) en la majoria de les llengües romàniques. Vegem-ne alguns exemples posant al costat de les nostres paraules les equivalents en les llengües que ens són més veïnes:

la cadira	la silla	la chaise
la mà	la mano	la main
el paper	el papel	le papier
el vent	el viento	le vent

Però hi ha noms de cosa que en una llengua són considerats masculins i, en una altra, femenins:

el costum	la costumbre	la coutume
el corrent	la corriente	le courant
el compte	la cuenta	le compte
un rellotge	un reloj	une horloge
la calor	el calor	la chaleur
la gelera	el glaciar	le glacier
una anàlisi	un análisis	une analyse
una escala	una escalera	un escalier

Aprofiteu per fixar-vos bé que **costum**, **corrent**, i **compte** són substantius masculins: **un bon costum**, **un corrent** de 125 volts, **un compte** al banc (no pas “una bona” costum, ni “una” corrent de 125 volts, ni “una” compte al banc).

6 Hi ha noms, encara, que tenen tots dos gèneres, però que usats en masculí no volen dir el mateix que quan els usem en femení:

el son (l'acte de dormir): té **el** son molt lleu;
la son (ganes de dormir): **la** son em venç;

el llum (instrument per a fer llum): **el** llum del menjador;

la llum (agent físic): **la** llum del sol.

un ordre (disposició regular de les coses):
Tenim els papers en bon ordre;

una ordre (manament): actuem sota **les** ordres del director.

Entre aquests noms de dos gèneres, hi ha la paraula **fi**:

el fi, equivalent a finalitat: Ho fem a **bon** fi;
el fi justifica els mitjans.

la fi, equivalent a final, acabament: **la** fi del món, cap a **la** fi del llibre.

No es cometen gaires errors en l'ús d'aquesta paraula, el significat de la qual queda indicat per l'article o l'adjectiu que l'acompanya. Però hi ha un cas que constatem sovint: la traducció de l'expressió anglesa **week-end**, que sentim adaptada passant pel castellà: “el” fi de setmana.

En castellà, “fin” té un sol gènere (masculí) tot i que comporta els dos significats de finalitat i acabament.

Com que **week-end** significa l'acabament, el final, de la setmana, cal fer ús de **la fi**, en femení, i cal dir, doncs, **una** fi de setmana, o **la** fi, de setmana. Altrament, si fem ús del masculí (“un” fi, o “el” fi de setmana) ens limitem a calcar la paraula castellana, i desemboquem al disbarat.

Si volem evitar el risc, acostumem-nos a dir **el final**, puix que **final** té un sol gènere i un sol significat, o **el cap** de la setmana, de la mateixa manera que diem **el cap** del mes.

Un altre error en el qual intervé la paraula **fi** l'hem sentit a l'expressió “al fi i al cap”. Hi ha un doble malentès, en aquest cas. L'ordre de la frase ha d'ésser invertit: Al cap i “al” fi.

Però com que “fi” ací equival novament a **final** (sinònim de **cap**, que en aquesta ocasió vol dir **extrem**) cal recórrer també al femení: **al cap** i **a la fi**; és a dir, **al capdavant**, **fet i fet**, **comptat i debatut**, **al cap** i **a l'últim**, que són expressions equivalents.